

”... Venäjän asevoimissa laatu ei tule korvaamaan määrää ja absoluuttinen määräkin vähenee...”

uhka kansalliselle turvallisuudelle muodostuu kriittiseksi”. Terrorisminvastaisessa taistelussa painotetaan operointia ”taidolla, ei määrällä”, toisin sanoen käyttämällä erikoisjoukkoja ja -välineitä sekä tekemällä tarkoin kohdennettuja iskuja terroristien ”kipupisteisiin”, muun muassa rahalahjeisiin. Puolustusteollisuuden kehittämistä ja ylläpitoa ei tulla tarkastelemaan enää pelkästään tieteellis-teollisen tuotannon lähtökohdista, vaan myös inhimillisten ja sosioekonomisten tekijöiden kautta. Alalla työskentelevien satojen tuhansien ihmisten ja heidän perheenjäsentensä sosiaalista hyvinvointia on luvattu parantaa. Yhteiskuntarauhan halutaan säilyvän.

Sotilasdoktriinin sisältöä ohjaa osin myös Venäjän ulkopoliittikan suunnanmuutos. Kriisien ennaltaehkäisyssä ja ratkaisussa painotetaan aiempaa enemmän poliittis-diplomaattisten keinojen käyttöä. Tähän on olemassa realistisia perusteita esimerkiksi suurvaltojen keskinäisten taloudellisten riippuvuussuhteiden koko ajan kasvaessa. Esimerkkinä todettakoon, että Venäjän valtiolla oli tämän artikkelin kirjoitushetkellä marraskuussa 2009 suoraa ulkomaanvelkaa

noin 28 miljardia dollaria. Vastaavasti Yhdysvallat oli kesäkuussa 2009 velkaa muun muassa Kiinalle 776 miljardia, Japanille 712 miljardia ja Venäjälle 120 miljardia dollaria. Perusteita poliittiselle sopupelille on riittävästi.

Kasvu pysähtyy – kehitys hidastuu

Venäjän puolustusbudjetti on kasvanut monet viime vuodet 15-25 %:n vuosivauhdilla. Reaalikasvu on kuitenkin inflaatiosta, hintojen kallistumisesta ja monista muista syistä jäänyt lähes olemattomaksi, joillain asevoimien sektoreilla jopa negatiiviseksi. Tänä vuonna puolustusbudjetti on noin 32 miljardia euroa, ja vuonna 2011 sen arvioidaan nousevan nykykursilla mitattuna noin 2 miljardia euroa. Suuri osa budjettivaroista menee jatkossakin sosiaalisten ongelmien helpottamiseen, ei esimerkiksi henkilöstön, infrastruktuurin ja koulutuksen laadulliseen kehittämiseen. Sosiaalisten ongelmien ratkaisuun on vielä lähes loputon matka. Yllä kuvatuilla rahoitusresursseilla puolustushalinto joutuu todellakin tarkkaan mietti-

mään, mihin se rahansa kohdentaa sekä millaisin mekanismein panos-tuotosuhdetta voidaan valvoa ja väärinkäytöksiä sekä tehottomuutta rangaista.

Vuonna 2005 puolustusalan valtiontilauksen (eli ase- ja kalustohankintojen) arvo oli 4-5 miljardia euroa. Tänä vuonna arvo on hieman yli 11 miljardia, eikä sen arvioida nousevan ainakaan kahdena seuraavana vuonna. Venäläisten sotilasiantuntijoiden mukaan tämä tarkoittaa vuoteen 2015 ulottuvan hankintaohjelman täydellistä romuttumista. Ongelmaa syventää osaltaan sekin, ettei hankintaprosesseissa noudateta juurikaan läpinäkyvyyttä. Rahoitusta käytetään tahallisesti vääriin tarkoituksiin ja eri tasoilla yksittäisten sotilas- sekä siviilihenkilöiden taloudellisen, laittoman hyödyn aikaansaamiseen. Esimerkkejä mittavistakin väärinkäytöksistä on säännöllisesti esillä julkisuudessa.

Tavoitteena kustannustehokkuus

Vuoden 2012 loppuun mennessä Venäjän asevoimat on suunnitellut siirtävänsä uuteen, kustannuksia säästävään

organisaatiorakenteeseen. Puolustusministeriön ja sen alaisen asevoimien johtoesikunnan, yleisesikunnan, henkilövahvuuksia on tarkoitus supistaa merkittävästi. Samalla yhdistetään esikuntien eri hallintoja päällekkäisten toimintojen minimoimiseksi. Sotilaspääpiiri-armeija-divisioona-rykmentti-organisaatiosta siirrytään kevyempään sotilaspääpiiri-operatiivinen johtoporras-prikaati-pataljoona -rakenteeseen. Varuskuntia lakkautetaan, yhdistetään ja koulutusta keskitetään alueellisesti. Viimeksi mainitusta voidaan esimerkiksi todeta seuraavaa: maavoimien joukko-osastojen ja yhtymien määrä laskee 1 890:stä alle kahteensataan, ilmavoimien ja ilmapuolustusjoukkojen 340:stä 180:een ja sotalaivaston 240:stä 123:een. Talonpoikaisjärjellä ajateltuna herää heti kysymys, millä näin valtava ja lyhyen aikavälin projekti voidaan koko mitassaan rahoittaa ja hallita?

Ajatus kevyemmästä organisaatiomallista on lähtöisin jo viime vuosikymmeneltä. Silloinen puolustusministeri (1992-96), armeijankenraali **Pavel Gratšov** ei kuitenkaan saanut uudistukselle tarvittavaa poliittista tukea. Pää-

syinä tuen puutteelle olivat Gratšovin ristiriitainen persoona, asian heikko valmistelu sekä asevoimissa vallinnut vahva muutosvastarinta. Uudistusvastarintaa on muuten tänäkin päivänä olemassa, mutta näyttää siltä, ettei nykykehitystä voi ainakaan kokonaan pysäyttää. Määrällinen supistaminen kun on aina ollut venäläisupseereille punainen vaate, oli siitä sitten odotettavissa hyötyjä tai ei. Ehkä ajatukset ovat pikkuhiljaa muuttumassa ja hyötyjäkin osataan jo toisella tavalla arvioida. Avoimen tiedon ja keskustelun lisääntyessä ymmärrys kasvaa väkisin.

Utopiaa vai realismia?

Venäjän asevoimien kirjavahvuus on tällä hetkellä siviilit mukaan lukien 1,34 miljoonaa henkilöä. Vuoden 2012 loppuun mennessä vahvuuden on suunniteltu laskevan tasan yhteen miljoonaan. Julkisuudessa esiintyneiden tietojen perusteella voi kuitenkin todeta, että sotilaiden todellinen – eli rivivahvuus – on jo nyt reilusti alle miljoonan, ehkä välillä 600 000-800 000. Tämä taas tarkoittaa sitä, että moni nuori upseeri hoi-

taa lähes pysyvästi rivimiehen tehtäviä. Jatkossa suurimmat supistukset kohdistuvat asevoimien sieluun, upseerikuntaan, josta seuraavien hieman yli kahden vuoden aikana siirretään reserviin noin 200 000 pysyvässä virassa palvelevaa. Tämän laskelman mukaan jäljelle jäisi noin 150 000 upseeria.

Everstin virkojen määrä putoaa noin 15 000:sta 3 000:een, everstiluutnanttien 19 000:sta 7 500:aan ja majurien 100 000:sta 30 000:een. Kenraalien ja amiraalien määrä vähenee noin 200:lla eli 1 100:sta hieman alle 900:aan. Kenraalisupistukset heijastuvat jo tänä vuonna asevoimien ylimpään sotilasopetuslaitokseen, Yleisesikunta-akatemiaan, opiskelijamäärän radikaalina vähentämisenä. Yliluutnanttien ja luutnanttien määrää on tarkoitus lisätä vain noin 10 000:lla eli 60 000:een. Jo pelkästään näitä lukuja tarkastelemalla voi saada käsityksen siitä, ettei kyse ole aivan pienestä ja halvasta muutoksesta. Varusmiesten ja sopimussotilaiden kouluttamisesta tulevat jatkossa vastaamaan Yhdysvaltain armeijan mallin mukaisesti ”kersantit”. Asevoimien koko henkilöstön (upseerit, sopimussotilaat, >